

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen:

hatenkint egyszer, esötörtökön.

A szerkesztő lakasa:

„Pestvárosánál” 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 ft. | Félévre 3 ft. | Negyed évre 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 krral számítva — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai:

a háromhasábos petitors első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beígátásért 30 kr.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Becskereken, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

N.-Becskerek, június 7-én.

(Hogy festik minálunk az ördögöt a falra.)

„Szokásmondással vált, „hogyminden ember magáról itél.” Aki mindenkit gyanúsít, az maga szokott lenni a leggyanusabb, aki senkinek sem hisz, abban leginkább lehet kételkedni.

A keleti kérdés lezörítette a váms és bankügyet a napirendről s ez értelemben az agitálás legalább most szünetel. E helyet elővették azt a themát, hogy a kormány eladta a lelkét az ördögnek, vagy jobban mondva a muszkának.

S vajlon honnan merítette a malom alatti politika ezt az eszmét?

Egy pánszláv lapból.

Mert egy tisztességes pánszláv levelezője a „Manchester Guardian”-nak a Dalmatiában állomásozó ezredék valamelyik bakakaplárjától, azt a tudósítást vette, hogy az osztrák-magyar hadseregnek f. hó 10-én, ami nincs is már messze, — marsch be — Boszniába.

Tehát most már a muszka barátság fix und fertig!

Valami lehet a dologban, t. i. Bosznia megszállásában, de ha volna is? arra még is mérget mernénk venni, hogy ez intézkedés nem a muszka érdekében történik; mert oly fajankót nem bírnak képzelni a kerek ég alatt, aki a bakakaplár hírforrásának még azt is elhiszi, miként neki pécsetes levélben megírták, hogy miczélből történik ez a „rukkoly be”; sőt még azt is hogy szóról szóra mi fog ebből következni.

Már engedjen meg a malom alatti politika, de ilyen káplárt mi nem ismerünk. E levelező halhatott valamit harangozni, s e hirt, feleszesíteni jónak látta saját vizenyös eszének tengerében.

Hanem hát az a szokásmondás maradjon igaz még és hogy: Oratio vitae simularum, — vagy is: szava után lehet megítélni az embert.

Továbbá a pánszláv levelező azon állítása, hogy Andrassy és Tisza muszka barát volna, az nem egyéb rágalmnál. Mutatja azon intézkedés, melyet az osztrák kormány Rieger uram a cseh párt vezér ellen léptetett életbe, s jó eleve utját állta Pánszlávia felé agitáló compániának.

Az ugynevezett malompolitika czélja nem egyéb, mint a közvéleményről rosz vért akarni csinálni, s azt egyttal minden áron félrevezetni akarni.

Mi azonban a mennyire tőlünk telik, azon leszünk hogy az eféle tolvajfogások ne sikerülhessenek.

Nagy-Becskerek, június 7-én.

— **A tanárok és tanítók honvédelmi kötelezettségének teljesítése** ügyében a honvédelmi miniszter a következő rendeletet bocsátotta ki: Tekintettel a m. kir. honvédség újsz. fegyvergyakorlatainak idejére, valamint az iskolai szünidők tartamára, a vallás, és közoktatásügyi miniszter ural egyetértéssel elrendelem: hogy oly honvédköteles tanárok és tanítók, kik mint szabadságolt állományu honvédtisztek, rendfokozatukhoz képest, további kiképzetésben részesítendők, — a fegyvergyakorlatokhoz augusztus hó eleje és szeptember hó közepe közti időszakban 5 heti időtartamra hivandók be,

A tanárok és tanítók behívása a netalan szükségessé váló helyettesítés czéljából legalább 8 héttel a gyakorlatokat megelőzőleg az illetékes hatóság (igazgatóság, kerületi tanfelügyelőség stb.) útján eszközözendő, s egyszersmind a szolgálatban való bentartás időtartama is tudtul adandó.

A legénység állomáshoz tartozó honvédköteles tanárok és tanítókra nézve hasonló eljárás követendő.

A fegyvergyakorlatokban való részvételre a szabadságolt állományu honvédtisztek, a m. kir. honvédség alapszabályainak (R. T. I. füzet) 97-ik §-a szerint, — a legénység állományához tartozó honvédek pedig az 1873. évi XXXII. törvényzikk értelmében hivandók be, előbbiek azonban az érintett szabály 101., 102.

és 103. §§. határozatai szerint minden második évben felmenthetők.

Az 1871. évi VI. törvényzikk 2. §-a értelmében egyszer teljesítendő kéthavi szolgálatra, a tisztú rendfokozatban álló honvédköteles tanárok és tanítók az iskolai szünidő tartama alatt hivandók be.

Azon tanárok és tanítók, a kik mint honvédtisztek az előléptetésre igényt szerezni óhajtanak, kötelesek a m. kir. honvédség katonai állományának előléptetésére vonatkozó szabály 31., 32. és 34. pontjaiban előírt feltételeknek minden esetben megfelelni, mi okból rendszeren a tavaszi időszakban teljesítendő 3 havi próbaszolgálatra szükséges szabadságoltatásnak kikészítéséről illetékes hatóságuk útján maguknak kell gondoskodniok. Kelt Budapestben, 1877. évi május hó 23-án. Szende Béla s. k.

Zsombolya, 1877. június 3-án.

(A főpásztor övei között.)

A „Torontál” f. é. 19., 20. és 21. számaiban ékes tollal íratott le, Németh József fölszentelt püspök úr ő méltóságának, mint a csanádi megyés püspök ő nagyméltósága helyettese és apostoli segédenek, a közép torontáli róm. kath. esperesi kerületben a mult hó közepén végzett bérmlási körutja! Hasonló ékes tollal kellene bírnunk, hogy méltóan megörökíthessük a mélyen tisztelt püspök úr ő méltóságának Zsombolyára érkezése, tartozkodása, s elutazásának mindazon ünnepélyeit, melyet a vallási kegyelet és hívői ragaszkodásból kiindult nemes buzgalom készített itt is számára! Hiszszük azonban: hogy a zsombolyai fogadtatással sikerült azon rózsalánczot tovább fűznünk, melynek első fenyés szálait az ünnepelnek megénk területére léptekor fogta fel közönségünk, s Nagy-Becskerek, Ellemér s Écskán s több más helyeken, már ez a legszebb koszorúkká fonta!

Zsombolya kettős ünnepet ült. A magas látogatás egy részt a bérmlás szentségének kiosztását illette; másrészt az újonnan átépített templom felszentelését!

Mult hó 29-én délután 4 órakor a felső vasúti vonattal Szegedről érkezett püspök ő méltósága körünkbe, és a vasúti indóháznál történt első üdvözlése. A világi kegyúr nevében gróf Csekonics Endre úr, a politikai hatóság részéről Belieska Béni járási szolgabíró úr, s a községi előjáróság fogadták; majd fényes banderium vezetése mellett, gróf Csekonics Jánosné ő méltósága pompás négyes fogatán, — kísérvé mintegy 30 jobbadán uri fogatoktól, — vittük közsé- günkbe! Szép látványt nyújtott a menet; a lovasok elől a nemzeti színü zászlót, közvetlen a magas vendég kocsjá előtt pedig a püspöki szín, fehér és kék zászlót lobogtatták; s így haladt az egész, a nagyszerű diadaliven át, a község kebelébe hol számos ezren lepték el az utcát, kiki igyekezőn látni a főpásztort, s elsőnek venni áldását!

Lehetetlen e diadalivról pár sorban különösen is meg nem emlékezni. Nagyszerű volt az, a szó valódi értelmében. Hármass kapujával, melyek középsője 12 méter, a két szélső pedig 8—8 méter magasságu volt, s a nagy utcát 18 méter szélességben zárta el, s a Temes s Krassó megyékből ide hordott fenyü ágak frisz zöldjével sűrűn megrakva, s számos nemzeti színü, úgy a püspöki fehér kék, s a Zsombolya községi kék-sárga zászlókkal ékítve, messziről és hatalmasan hirdette alkotója a Csekonics grófi család ünnepélyes s magasztos hangulatát!

A püspök úr a templomi ájtatosságot végezve visszavonult s fogadta a testületek küldöttsége, s egyeseknek tisztelgését.

Május 30-án ment végbe a templom ünnepélyes beszentelése, mely alkalommal a zsombolyai s a szomszéd esperesi kerületekből ide érkezett számos egyház férfúi segédlete fokozza a lélekemelő egyházi

szertartások fényét. Majd ő Méltósága a bérmlandók egy részének osztotta ki a hit megerősítő szentséget!

A zsombolyai új templom a régi alapfalainak felemelésével új tetőzet, új torony, a szentély tetemes megnagyobbítása, új sekrestye s oratóriummal lett — mondhatni — teljesen átépítve; s külcsonyját igen emeli: a templomter, valamint a templom belsejének is, tetemes feltöltése, s a templomot úgy udvarát övező új vasrácsolat, melyen belül virágos kertté alakított az egész hozzátartozó terület! A templom belső képe, berendezése a legfinomabb izlésről tanuskodik, melynél a czifrazat nélküli egyszerűség, karöltve járt, a művészeti szép, s a hely szentségéhez illő méltóság teljes fényvel! A főoltár a kegyuraság által Gregersen híres műhelyében készített, s remeke megfelelő több ezrekre menő árának: kár, hogy a halomásunk szerint Pallik Béla hazai festőnk keze alatt munkában levő, s gróf Csekonics Jánosné ő méltósága által adományozott értékes főoltárkép ez alkalommal még nem díszíthet helyét! Az orgona, mely tudunkra egész Bánáthban legnagyobb két hatalmas szárnyszerkezetével az aradi művész Dangl keze által nyerte megújítását s felállítását. Ez — az egész templom építéséhez kézi munka és fuvarral lelkes áldozatkészséggel hozzájáruló Zsombolya község adománya lévén, jelen kiigazítása s új felszerelése is általa fedeztetett, ha jól tudjuk két ezer forinttal.

A mellékoltárok, a csillárok, egyes családok nagylelkü adományainak köszönik az egészszel egybehangzóan szép kiállításukat.

Az oltár feletti nagy, úgy az oratórium ablakait salzburgi száz és száz daraból összerakott színes üvegtáblák díszítik. És még sok egyéb részt lehetne elősorolni, ha voltaképen a templom leírása volna tárgyunk; így legyen elég még csak annyit mondanunk: hogy a kegyuraság országszerte ismeretes bőkezűségének, a vallás iránti kegyeletének méltó emlékével állunk szemben mely mellett Zsombolya községe hasonló érnei nem kevésbé tündökölnek.

Építője pedig a kitünő szakképzettség s fáradhatlan szorgalma, ügyességéről ismert Hetey Kálmán, a zsombolyai uradalom mérnöke, s Torontálmegyei tisztelbeli főmérnöke. E hajlék volt hivatva befogadni az Urat, a Mindenthatót, — mely alkalomra még a művészet ékei mellé, a természet ékeségeivel is felruházott, — s a grófi kertészek által virágok-, zöld lombok- s tonásokkal díszítve fel.

Június 30-án d. u. 3 órakor várta a magas vendéget egyházi kíséretével s számos helybeli meghívottakkal gróf Csekonics J. ur és neje ebédre. A 42 terítékű asztal a kastély üvegátházában állított fel, közepén számos ezer kinyílt rózsá virág tengerral. A lakomán résztvettek, a Püspök ur s az öt szegedről ide kísérvő nagyságos Kremminger Antal prépost úron kívül, a vidék több egyházférfia, gróf Csekonics János és neje, gróf Csekonics Endre és neje, Liphay Antalné leányaival s a helybeli több hatóságok képviselői. A felköszöntések sorát gróf Csekonics Endre nyitotta meg a kegyuraság nevében szép és lelkesült szavakban életet Németh József püspök ő méltóságát, majd gróf Csekonics János ur a távollévő egyházfő nagyméltóságu Bonnaz Sándor püspök úr egészségére emelte poharát, — a magas püspöki vendég pedig egy gyönyörű szónoki beszéd s előadással a kegyúri családra visszanoszta az üdvözléseket!

Igy mult el ezen Zsombolyára szép

emlékeztető nap, s június 31-én a püspök úr nemesen érző szíve újabb emléket nyújtott hiveinek, midőn az Urnapi körmenetet személyesen vezetni kegyes volt! Mely után a még tegnapi hátramaradtakat részesíté a bérmlás szentségében, kikkel összesen 2600-nak nyújtá e vallási malasztot!

Két órakor a helybeli lelkész főtiszt. Nuszbaum János esperes úr adott terítéket, hol a Püspök úr s kísérvői gróf Csekonics János és Endre úgy br. Liphay Antal urak s számos helybeliek vettek részt, s több sikerült felköszöntések fűszereztek a kedélyes lakomát.

Estére a püspök úr hozátartozóival, s még sokan Zsombolyáról, gróf Csekonics Endre és neje vendégei voltak, a gyönyörű parkban álló Csitő kastélyban, hol a fényes ünnepélyt a park virágágyainak ezer és ezer lámpával kivilágítása tündérszerűvé tette!

Június 1-én a helybeli iskolákat nézte meg püspök ő Méltósága, majd egyeseknél tett látogatást, s d. u. 3 órakor ugyanoly fényes banderium s kocsi sor menettel a vasútra kísérvé távozott körünkől Temesvárra!

Ezzel véget értek a nagyszerű s lélekemelő vallási ünnepélyek; mert hiszen mindenk, azok nagyobb dicsőítése s emelésére történtek! s méltán szolgálták méltóságos Németh József püspök úr személyiségének kitüntetésére is, mert ő szeretet s kegyteli modorával, hivei iránti nyájassága s szerénységével, mint valódi főpásztor működött, s míg meghódította a szívet a hit és vallásnak, kitünő tehetségeivel tiszteletre ébreszté az értelmet és sokszorosan megérdemli az iránta nyilvánuló általános őszinte ragaszkodást!

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény a vasúti és gőzhajózási állomásokon fel- és lerakodásra kerülő szarvasmarhák megvizsgálása körül működő állatszembőlő bizottságok díjazása tárgyában.

Kivonat az 1874. évi XX. t.-czikk és az ennek végrehajtására kiadott 1064/1875. számú rendelet 30-ik szakaszából.

3-szor. A bizottmányok helybenléte esetén a vizsgálatból származó költségeket a szállítvány feladója vagyis a tulajdonos tartozik viselni; a fel- és lerakodási állomásoktól távol lakó bizottmányi tagoknak fuvarköltségeit és napidijait — a vasúti szállítási díj kivételével — az állam fedezi a 4-ik pontban meghatározott kulcs szerint.

4-szer. A vizsgálati költségek következőleg határozottan meg, és pedig:

a) helyben székelő szemléző állatorvosnak 1—10 darabig való szarvasmarhától 1 frt., 10—30 darabig 2 frt., 30 darabon felül minden darab után még 1 kr.

A bizottsági vizsgálat alkalmával a fel- vagy lerakodási állomáson bejelentett s jelenlevő összes, bár több marhabirtokos tulajdonát képező összes marhalétszám együttesen veendő számba és ezen összes marhalétszám arányához képest állapítandó meg a fentebbi díjszabályzat szerint a működő állatorvos vagy orvos darabszám szerinti illetéke.

b) A helybenlakó törvényhatósági bizottsági tagok tisztú rangjához mért fél napi díj fizetendő.

c) A fel- és lerakodási állomástól távol lakó állatorvosnak fuvarköltsége az illető állomásig s onnan vissza a vizsgálati díjon kívül napidij fejében fél napra 2 frt., egész napra 3 frt. fizetendő.

A törvényhatósági részről kiküldött bizottsági tagnak tisztú rangjához mért szabályszerű fél vagy egész napi díj és előfogati költség fizetendő.

Ha a közigazgatási tisztviselő és orvos ugyanazon helyen laknak, csak egy fuvarköltség számítandó fel, és pedig a rangidősb által.

A szemlélt bizottsági tagok a befejezett hivatalos eljárás után a felveendő vizsgálati díjakról a szállítmány tulajdonosa részére bélyeggel ellátott nyugtákat tartoznak kiállítani, az utiköltségek- és napidíjakról pedig kellően szerkesztett utinaplókat érvényesítés és utóványozás végett, a vizsgálat befejeztől számított 14 nap alatt, illető hatóságok útján, ezen miniszteriumhoz felterjeszteni. — A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium részéről.

A belügyminiszter pótrendelete az italmérségi jog gyakorlata tárgyában.

Az italmérségi jog gyakorlata a az e részben fölmerülő kihágások esetében követendő eljárás szabályozása tárgyában mult évi december 31-én 59560. sz. a. kibocsátott körrendelet 2) pontjában, a kereskedésekben elárulható szesz foktartalmának meghatározására nézve jövőre is Beaumer-féle szesz-mérő jelöltetett ki.

Mint hogy azonban ezen szesz-mérő a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszter úr által, a hitelesítés alá vehető mértékek, súlyok és mérőeszközökről 1874. évi május 28-án 9334. sz. a. kibocsátott rendelet 33—36. §§-ban körülírt köteleknek meg nem felel, s így az hitelesíthető nem lévén, a közforgalomban törvényes mérték gyanánt már nem használhatók; annál fogva ezen szesz-mérőt illetőleg, egyesítve inémet nevezet miniszter ural, értesítve a törvényhatóságokat, hogy az előidézett körrendeletben említett Beaumer-féle 30 százalék az osztrák-magyar monarchiában szokásos és hitelesített szesz-mérők (alkoholmeter) 74.2 fokának felel meg.

Jelzett körrendelet 2-ik pontja tehát ily értelemben módosítottnak tekintendő.

Egyidejűleg kellő tudomás és mihez alkalmazkodás végett értesitem a törvényhatóságokat, miszerint több hazai kereskedelmi és iparkamarának említett körrendelet alkalmazásából hozám intézett fölírataiban a szilvórium áruháza vonatkozólag foglalt kérelmére kijelenttem, hogy amár úgy a többször említett körrendeletben, valamint a hatályon kívül helyezett 1868. évi 13,713. számú körrendeletben az illető helyeken mindenütt csak e három italnem említettetik, u. m. liqueur, rum és rosoglio; ezek közé pedig csakis azon finomabb italnak sorozhatók, amelyek mint édesített alkoholtartalmú italok faj szerint és hasonló gyári minőségüknek fogva a liqueur vagy rosoglio elnevezés alá esnek; mindamellett nincs ellenvetésem az ellen, hogy a drágább kereskedelmi cikket képező és a finomabb italok közé sorozható szerémi szilvórium a kereskedésekben a körrendelet 2) pontjában tüzetesen előírt korlátozások mellett szintén eladás tárgyává tétethessék, de csupán azon általánosán fölállított föltétel alatt, hogy annak ára literenként és üvegestől legalább 60 krban legyen megszabva, mi által természetesen a közönséges szilvórium ezen eladásból teljesen ki van zárva. — Budapest, 1877. ápril 29-én. Tisza, s. k.

Uj-Szeged helyzete.

Megyénk közönségét tudjuk, hogy mennyire érdekli e szerencsétlenség által annyira sújtott város jelenlegi helyzete. Azért t. collegánk a „Szegedi Híradónak“ e városról hozott értesítését illetőleg leírását mi is jónak láttuk átvenni.

A rom és pusztulás szomorú tanyáját, Uj-Szegedet, sokan látogatták, sokan látogatták közönségünk köréből és még lehangoltabb kedélyvel térnek vissza, miután meggyőződést szereztek afelől, hogy a rideg való sokkal sötétebb képet tár el, mint amint az Uj-Szeged pusztulásával foglalkozó képezet rajzolni bír. A kellemes, bujatermészetű, fűszeres légű táj a szó valódi értelmében meg van ölte. Az inémet virágzó vetésekre, a szép ligetre, az izléses kertekre nehézkedő szennyes vízlöveg lidércnyomása nem egy év életét öli ki e kedves táj panorámájának csoportzataiból. A liget sudar fái már is megvannak ingatva, a kisebb fák összetörve. Még most a lombok üde zöldje az életet mutatja; de rövid idő múlva bekövetkeznek a pusztulás gyásos jelei; az élőfák sárguló és hulló levelei itt egy oly korai őszt fognak hirdetni, mely után aligha következnek tavasz az elkinzított vegetációra nézve. Valóban szomorú látványt nyújt a népkert. A gondallal rendezett és festői szép fasorok és csoportok távolról lombsáttal csalogatnak, s midőn a szorakozás és séta után vágyó kedély e festői szép táj kellemét élvezni sietne: a fasorok bejárá-

tánál magas, egészen a fak ágait erő tenger tesped, elzárva a szabad természetet e szép templomát előlünk, akiket a város utcai pora fulaszt naphosszat.

A bejárat legmagasabb része képez csak egy kis szigetkét, a kert többi tájai fölött 1—4 ölnyi magas víz terül. Csolnakok állomásoknak e sziget partján és befelé szállítják azokat, akik kedélyüket a szomorú látvány részletesebb szemléjével nem félnek még inkább elkomorítani. A fasorok közt és apró fácskák tejeje fölött karsu vízi járművek surrannak el. A víz felszínén kerítések, fahasábok vannak, amelyeket a régi Maros mellől és a kertekből hordott el a víz; jobbra fordulva pedig Uj-Szeged közszeg megrázó képe tárul elénk; összegörbült háztetők, úszó kerítések, üvegházak romjai, duledező vagy összedült falak egész halmaza a fűtőzán egy, mint a kertekben; ezek jelölik Uj-Szeged helyét.

Ahol több mint ezer lélek élt és dolgozott, ott a hosszú évek munkájának eredménye szétrombolva, eltemetve. — Néhány köépület, félig vízben, még fönállva daczol a gyilkos áradattal, mely gyors rohammal fut le a Tiszába; a még ép házak nyitott ajtajából, üvegtelen ablakából ijesztőleg kandikál ki a pusztaság; a butorok már el vannak hordva, csak a pusztá falak tanuskodnak még, hogy e hajlékokban élet és élénkség volt. A közszeg maga, a házak, kertek, gondallal ápolt ültetvények, minden tönkre ment. Tavolabb hol a népkert sudar fái nem vonják el a szomorú képet a szem elől: egy sik tenger néma tünkre csillog, ameddig a szem lát betöltve egészen a láthatár kerületét.

A romokkal, fadarabokkal megrakott földszínen túl csak itt-ott emelkedik ki egy fatető, vagy egy izléses nyaralónak cifra festésű gerince; majd ismét kerítésekkel találkozunk, melyek a kerteket szegélyezték, ezek és apró deszkabodék, messze elsodortatva eredeti helyükről, fonakadva valamely magasabb tárgyban, alig ismerhetők föl, pedig a közönségnek, mely oly élvezettel járta be a kertek közt elhuzódó pompás fasorokat, mindennapi ismerősei voltak. A szennyes vízi töben vízi szárnyasok és hangos torok bekák ütődtek föl tanyájokat, itt-ott egy vicckindó hal is föl-fölbukik. Ezeké most azon bájos vidék, melynek gazdag termése szép kilátásokkal kecsgette a szorgalmas gazdát, melynek földje egypár ezer embernek szolgáltatott kenyeret, melynek kellemes legét, virágait, lombárnyát élvezni a mogorva tavasz után oly epedve vágyott a szabadba sovárgó kedély.

A „Neue Freie Presse“ Magyarországról.

Be kell ismernünk, hogy Magyarországon kezdettől óta egész komolyságában ismerték föl a helyzetet s élénk tudatában van mindenki annak, hogy a monarchia anyagi és politikai érdekeit roppant vesz fenyegeti. A keleti kérdés nem első vendége már a magyar országgyűlésnek; majdnem mindennapos gondját, állandó vendégét képezi a magyar törvényhozóknak. Maga a magyar kormányelnök is következetes magatartást követ. Ha nem így állna a dolog bizony nagyon gunyos lett volna azon válasz, melyet Tisza Irányinak adott, ki némely diplomáciai okmányok előterjesztése iránt interpellálta. Sokkal súlyosabban nehezedik a helyzet komolysága a politikai légkörbe, mintsem hogy a minisztereknek tréfálni való kedve volna. Tiszának azon állításából, hogy „ő, mint a magyar kormány feje, a külügyi politikának csak fő irányzatára gyakorolhat befolyást, de nem egyszersmind a részletekre“, — arra enged következtetnünk, — különösen mivel Tisza ezt többször és hangsúlyval emelte ki, — hogy a külügyi politika részleteiben el van határozva ragaszkodni a saját nézeteihez. — Ő nagyon meg tudja ragadni az alkalmat, hogy nézeteinek erőlyes kifejezést adjon. (Itt aztán dicsérve emeli ki, mily erőlyesen nyilatkozott Tisza Mocsáry azon kérdésére: „Van-e hát Magyarország?“) Tegnapi is, így ír, — megragadta az alkalmat egy szép és erőteljes nyilatkozatra, hogy meg fogják látni, kik Magyarországot oly gyengének szeretik hiesztelni: elég ereje van érdekeinek védelmére.“ — A magyarság befolyásának a külügyi politikára próbán kell átsnie. Eddigélle bizonyos, hogy az ő érdemök, hogy Ausztria nem nézheti oly közömbösen a keleti fejleményeket, mint a sistori béke stb.

A lengyel bizottság kiáltványának jelentőségéről.

Berlinből írják a „P. C.“-nek: Hogy mily elkerülhetlenül szükséges a hármass császári

szövetség, a konstantinápolyi bizottság kiáltványából győződhetik meg a porta. Mig a kiáltvány első részében csak a cászár legyőztetésére hívja fel a lengyeleket, végén azt mondja, hogy: a Visztula és Memel folyamok, a Dnieper és Dniester torkolatánál fogjuk zászlóinkat feltűzni. Reuss herczeg érdekesebb olvasmányt nem is lehetett volna konstantinápolyi útjára, mint e kiáltványt, mely „Európa elvesztett egyensúlyát“ a Poroszországhoz tartozó lengyel és lithváni földrészek fellázításával akarja helyre hozni.

Csudálatos, hogy a szultán, ki nagyon is jól tudhatja, hogy a Visztula torkolata Porosz földön van, e kiáltvány ellen még nem tiltakozott, holott e kiáltvány nevében tételt közzé. De különben is tudhatná, hogy az a torkolat jól meg van erősítve. Bármiként tekintjük is a kiáltványt és annak ne taláni eredményét, valami nagy bajt nem fog csinálni a muszkának.

Böngészetek a szőlőmívelés terén.

(I. közlemény.)

A természetnek azon sokféle ajándékai közül, melyekkel vidékünk meg van áldva, mindenesetre nem utolsó helyen említendő a szőlő; melynek nemcsak a költők által megénekelt dicső nedve, hanem maga az azt adó gyümölcs is ma már kereskedelmi cikk. Tudják azt már nagyon jól e lapok tisztelt olvasói, hogy mint mindenben úgy a szőlőben is válogatósak vagyunk. Az ingyenczek természetesen még inkább, mint hogy az ingyenczek rendszeren a legbőkezűbben szokták a nekik izló eseméget megfizetni, bizonyára igen kifizeti magát a fáradság, jobb s nemesebb szőlőfajtákat termelni. Azonban nincsen mindenkinek módjában kevert s nem legjobb minőségű szőlőt minden tekintet nélkül kivágnati, megforgatni s jeles kül- és belföldi fajokkal ujonnan beültetni. Más uton igyekezzünk tehát célunkat elérni; ilyen út a szőlő oltás vagy nemesítés.

Sokféle módját ismerjük már az oltásnak, melyek ügyesen végezve czélunkhoz juttatnak. Ezek közül a legkönynyebben és legbiztosabban kezelhető van szándékunk itt megismertetni; melynek épen most van ideje, az ugynevezett zöldoltás. Ez még az által is előnyösebb a többi oltásoknál, hogy minden piszkolódás nélkül ünneplő ruhában is eszközölhető. Végre olcsóbb is mindeniknél, mert az oltó galyacsákat könnyű megszerezni; ugyanis e czéla azokat lehet használni melyeket mint hónalj hajtásokat különben is kitördelnek. Ennélfogva bár mely megkedvelt fajt tetszés szerinti mennyiségben elszaporíthatunk.

Az oltó galyakat minden esetre üde állapotban kell használni. Arra kell csupán törekednünk, hogy a megszedett galyak elvénytnek ne legyenek. Legjobb azokat most szedni, mikor a hajtás egészen friss, zöld színű, úgyszólván kocsonyás állományú, hogy a héjj a fájától és belétől alig különböztethető meg; oly pattanós törésű legyen mint a jöféle telt zöldbab.

Mikor a szőlőhajtások arasznyi hosszúk, a zöld oltást meg lehet kezdeni; mit ha alkalmas galyakkal végzünk; középszerű ügyes fogású ember kezében is száz közül alig marad ki egypár, a többi mind megered, s még azon évben hosszú vesztöt nevel.

Az oltás a mennyire lehet jövő évi magába történjék. Ez alkalommal a tőkéből minden nem termő vesztöt le kell tördelni, a termő vesszőket pedig vissza kell csipni, hogy a nedv folyás a benemesített galyacska irányába indulhasson.

A nemesítés úgy történik, hogy az alany friss hajtását melybe oltani akarunk a második vagy harmadik bütök fölött — a két bütök között középett — jó éles oltó késsel elvágjuk, s a csonka részt a legfelső bütökig behasítjuk, de sohasem a levélnek vagy kacsának, hanem a sima oldalon. Mikor ez meg van, elővesztük az oltógalyat s azt két metszéssel hosszas ékre metszük a sima s nem a leveles oldalon. Miután az oltógaly alsó rügyére van szükségünk, az e fölötti részt levágjuk, s az éket a hasítékba illesztjük. Itt is mint minden nemesítésnél legalább az egyik oldalon a két héjnak találkozni kell. Ezután pamuk czérnával körültekergetjük s megkötjük, hogy szilárdul álljon. Ezzel a zöld oltás készen van.

Oltás után 12—14 nappal a levél alatti rügyecske megmozdul, életjelt ad s roppant gyorsasággal majdnem szemlátomást nőni kezd. Ha már félarasztynit nőtt, a fonalat ki kell bontani, s a gyenge hajtást nagy vigyázattal karóhoz kell kötni. A benemesített tőkén idő-

közönként a ki-kinövő sarjakat szorgalmasan ki kell tördelni. Dr. Nyáry Ferencz.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Antalfalván, 1877. május 30-án.

Tekintetes szerkesztő úr!

Nagy figyelemmel olvastam május 13-áról Nagy-Jécsáról iskolai állapotokról szóló értesítést, a mely kiválóan nagyságos megyei tanfelügyelő urunkhoz volt intézve.

Nincs szándékomban a nagy-jécsai iskola állapotát bírálgatni, miután azt távolról sem ismerem, hanem miután a czikkirő végefele azt hozza fel; miszerint még soha sem látta, hogy vizsgálat alkalmával, kizárólag a tanító hívja fel, és kérdezze gyermekeit, erre vonatkozólag az én nézeteimet szeretném kifejtetni.

Az ugyan nincs törvény által kimondva, hogy kinek áll jogában, nyilvános vizsgálatokon gyermekeket kikérdezni, de nevelés-tanilag az meg van határozva, s minden szakértő tudja azt, hogy csak is a tanító fejtegetheti a kérdéseket a gyermekekkel, mert a ki nem tudja tanítónak a tanításmódot, tantervét és tanakját, a mely különféle tantárgyaknál különféle lehet, az neveléstani szempontból, nem is adhat helyes kérdést a gyermekeknek, s így őket könnyen zavarba hozza.

Ne hogy azonban a fennebbi mondatokat a t. czikkirő úgy értelmezze, miszerint én azt óhajtom, hogy a vizsgáló bizottságnak, a vizsgálaton egy szót sem szabad szólani, ez által alkalmat nyújtassék a tanítónak jelen voltakat kijátszani, az nem, hanem a vizsgáló bizottságnak minden tagjának, joga van, ne a gyermeket, hanem a tanítót felszólítani, hogy ez vagy amaz gyermeket szólítsa fel a feleletre, és ezen vagy amon tételt fejtegesse vele, a valódi kikérdezés a tanítót, ezen eljárás szerint eléggé ki fog tűnni, hogy mennyire haladtak a gyermekek, az egész év alatt.

Végre nagyon téves azon nézet, a ki azt gondolja, hogy csak is nyilvános vizsgálatokon, kitűnik, tanítónak szorgalma vagy hanyagsága, a hol sokszor igen czifra dolgok előfordulnak, így például látam egy vizsgán, a hol egy bizottsági tag, beszéd és értelem gyakorlatokból felszólítja egy 6 éves gyermeket, hogy beszéljen az Elefántról, a hol neveléstani szempontból, házi állatok ismertetésénél túl terjeszkednie a tanítónak nem is szabad. Óhajtanó volna a nyilvános vizsgálatokat, a melyek úgy is legtöbb helyen csak szemfényvesztésre szolgálnak, beszűntetni, vagy legalább nem kellene azokra olyan nagy súlyt fektetni. Sokkal jobban lehet a tanítóit hivatali ellenőrizni, hogyha az iskolaszékek tagjai, bármikor váratlanul a tanórában megjelennek, megfigyelik a tanítónak eljárását, tanmenetét (ezért iskolai székbe a tanúgy iránt érdeklődő és művelt egyéneket kellene választani, fájdalom sok helyen azt a szép, iskolai széki elnöki czímet, olyan ember viseli, a ki arra legkevésbé sem méltó.) Figyelem ébresztést, s az iskolai egész szellemét, így legalább biztosítva lesznek arról, hogy a tanító nevelve tanít, a vizsgálaton ez nem jön tekintetbe, a hol leginkább csak a tanításra van fordítva a főfigyelem, pedig a népoktatásnál a jó nevelést többet ér mint a tanítás.

Tyahún János, tanító.

HETI SZEMLE.

A háboru színhelyéről. Legnevezetesebb mozzanatot képez a mult heten Arda hánna hősies visszafoglalása a törökök által. Ez lényegesen fog befolyjni a török politikai alakulásokra a török katonaság további operációira. Az azzsiai harcztéréről hozza a posta továbbá hogy, a Van melletti hadosztlop Sheik Abdullah vezénylete alatt erőlyesen előnyomul, míg egy másik hadosztly cserkesz gyalogság és tüzérség Erzerumból indul előre, mindkét hadosztly Bajazid felé iparkodik, hogy elvágják az oroszok előnyomulását a Tigris felé. Mas mozdulatok is tetetnek. Egy orosz hadosztly, mely Karadagig nyomult előre, visszaveretett. 3500 kurd, 12,000 basibozuk és 5 zászlóalj irreguláris török néhány ágyuval Van felől Karakilissa irányában nyomul előre. — Terugukasov orosz tábornok, ki a Bajazid felmentésére törekvő csapatokat visszavetette, a Van felől előnyomuló csapatok ellen erősítést küldött. A Van felől jövő török sereget feltartóztatták a Terugukasov által küldött orosz segédsapatok. Oblokjio orosz tábornok a Rion vonalon úgy helyezkedett el, hogy elvágja az összeköttetést Batum és Kars közt. Az orosz seregek 7 óra távolban vannak Mukhtar pasa seregétől. Ahmed Mukhtar pasa Ardahan felé nyomult előre. Az oroszok ellenben gyors menetben sietnek Erzerum felé. Egy külön hadosztly küldetett Batumba. Az oroszok Olti környékén központosították seregeiket. — Az aldunai harcztérről a következőket jelentik: Két nap óta élénk harc folyik a Dunán a két hadviselő fél között mintegy két óránnyira Hirsóvától. Az oroszok sánczokat hányván Macsin közelében, egy török pánzelos hajó lón kiküldve azoknak szétrombolására. Lefelé haladva a folyamon egy kis orosz ágyunaszádra bukkant, melyet üldözött egész az erődök alá, hol komoly tusa fejlődött ki. Támogatva a parti ütegek által, az ágyunaszád élénk tüzelést kezdett a török pánzelos hajó ellen, melynek mind a mellett sikerült jelentékenyen megrongálni az ellenség sánczait s aztán visszavonult, alig szenvedve valamit az orosz tüzeléstől, míg orosz részről több sebesült és halott jegyezhető fel. Nokolopolisból távirják ugyanazon lapnak: Élénk

